

Токсичні речовини: що робити в разі отруєння невідомою речовиною

Отруєння відбувається практично з кожною людиною. Причиною стає прострочений продукт, фрукт або овоч з великою кількістю нітратів, або інша їжа з змістом хвороботворних мікроорганізмів. Часто трапляється передозування лікарськими препаратами, снодійними, з групи спазмолітиків, Феназепамом та іншими. Небезпеку становить робота з миючими засобами, знищення гризунів різними отрутами – інсектицидами, щурячою отрутою.

Що собою являють хімічні речовини?

Для організму людини розмаїтість хімічних речовин має неоднозначне значення. Одні з них індиферентні, тобто байдужі для організму, другі шкідливо впливають на організм, треті мають виражену біологічну активність, будучи будівельним матеріалом чи компонентом живого організму, або обов'язковою складовою частиною хімічних регуляторів фізіологічних функцій: ферментами, пігментами, вітамінами.

Широкий розвиток хімізації обумовив застосування в промисловості і сільському господарстві величезної кількості хімічних речовин – у вигляді сировини, допоміжних, проміжних, побічних продуктів і відходів виробництва. Ті хімічні речовини, що, проникаючи в організм навіть у невеликих кількостях, викликають у ньому порушення нормальної життєдіяльності, називаються шкідливими речовинами.

На думку токсикологів, отрутою називається хімічний компонент середовища існування, який надходить в організм у кількості (рідше в якості), не відповідній уродженним та придбаним властивостям організму, і тому несумісний з життям. Отрути можуть чинити на організм як загально токсичну так і специфічну дію: сенсibiliзуючу (зухвале підвищену чутливість), бластомогенну (утворення пухлин), гонадотропну (дія на статеві залози), ембріотропну (дія на зародок і плід), тератогенну (викликає каліцтва), мутагенну (дія на генетичний апарат). Отрути можуть викликати як гострі, так і хронічні отруєння

Вплив отрути на організм людини призводить до серйозних ускладнень і патологій. Надання першої допомоги може врятувати людині життя і запобігти небажані наслідки. Іноді встановити причину отруєння відразу не представляється можливим, що доставляє складність в наданні допомоги.

Що робити при отруєнні?

Як токсичні речовини потрапляють в організм:

- **шлунково-кишковий тракт:** під час їжі або при контактi отруйних речовин зi слизовою оболонкою рота: ліки, припікаючі речовини, мийні засоби, пестициди, гриби, рослини та інші хімічні речовини;
- **дихальні шляхи:** вдихання отруйних газів, парів та аерозолів: чадний газ, окис азоту, пари хлору, аміаку, клею, барвників, органічних розчинників, тощо;
- **шкіра та слизові оболонки:** потрапляння на шкіру та в очі отруйних речовин у вигляді рідини, аерозолу: розчинники, пестициди, тощо;
- **ін'єкції:** укуси комах, тварин або змій, ін'єкційне введення ліків або наркотичних речовин.

Ознаки гострого отруєння:

- відчуття «піску» або різь в очах, світлобоязнь;
- опіки на губах, язиці або шкірі;
- біль у роті, горлі, грудях або животі, яка посилюється при ковтанні та диханні;
- підвищене слиновиділення, нудота, блювота зi специфічним запахом, залишками отруйних речовин, кров'ю;
- порушення дихання: задуха, гучне дихання, зміна тембру голосу, кашель;
- пітливість, діарея,
- незвичайна поведінка постраждалого: збудження, марення тощо;
- м'язові посмикування, судоми, втрата свідомості;
- бліда, малинова або синюшна шкіра.

Телефон швидкої медичної допомоги – 103 безкоштовно зi стаціонарних та мобільних.

Згідно Правил надання домедичної допомоги необхідно:

1. Переконатися у відсутності небезпеки.
2. При огляді місця події звернути увагу на ознаки, які можуть свідчити про гостре отруєння: неприємний різкий запах, полум'я, дим, відкриті чи перекинуті ємності, ємності з-під ліків та алкогольних напоїв, відкрита аптечка, використані шприци, тощо.
3. Провести огляд постраждалого, визначити наявність свідомості та дихання.
4. Уточнити, що саме та в якій кількості приймав постраждалий.
5. Викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги.
6. **Якщо постраждалий без свідомості**, але дихає, перевести його в стабільне положення та наглядати до приїзду медичної допомоги;
7. **Якщо постраждалий в свідомості** та відомо, що отрута була прийнята через рот, промити шлунок: дорослому випити 500-700 мл (2-3 стакани) чистої, холодної (18°C) води та викликати блювоту; повторювати, поки вода не стане чистою. При отруєнні припікаючими речовинами (наприклад, бензином) та порушенні або відсутності свідомості забороняється викликати блювоту у постраждалого.
8. Дати ентеросорбент (наприклад, до 50 грам активованого вугілля) та проносне (дорослим – 50 мл вазелінового масла).

9. При потраплянні отруйної речовини в очі або на шкіру промити уражену ділянку великою кількістю чистої, холодної води.

10. Якщо є хімічні опіки, накласти стерильну пов'язку на місце опіку.

Якщо дихання немає, розпочати серцево-легеневу реанімацію:

- виконати 30 натискань на грудну клітку глибиною не менше 5 см (не більше 6 см), з частотою 100 натискань (не більше 120) за хвилину;
- виконати 2 вдихи з використанням маски-клапану, дихальної маски, тощо. При відсутності захисних засобів можна не виконувати штучне дихання, а проводити тільки натискання на грудну клітку. Виконання двох вдихів повинно тривати не більше 5 секунд;
- поперемінно повторювати ці попередні два пункти до приїзду швидкої. Важливо змінювати особу, що проводить натиснення на грудну клітку, кожні 2 хвилини.

При хімічному отруєнні важлива не тільки дозування речовини, але і вік потерпілого. Та концентрація отрути, яка у дорослої людини практично не викличе реакції, для дитини може бути смертельною.

Існують отрути, при попаданні яких, в організмі не виникає ніяких змін, поки не відбудеться порушень у функціях життєво важливих органів.

Існують правила, які допоможуть вам уникнути хімічних отруєнь:

- не можна брати в руки та вживати невідомі речовини;
- якщо ви випадково розбили склянку з хімічною речовиною, негайно одягніть вологу марлеву пов'язку, провітрить приміщення, сповістіть про цей випадок спеціальні служби;
- якщо ви відчули незнайомий запах або побачили розливу рідину, негайно залиште це місце, сповістіть спеціальні служби.

Ніколи незалишайте хімічні речовини в полі зору дітей.

За матеріалами Інтернет